

S. Sayısı : 195

1949 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) cetvelinin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmındaki tercümanlık kadroları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Bütçe Komisyonu raporu (3/360)

T. C.

Başbakanlık

18 . IV . 1949

Yazı İşleri ve Sicil Müdürlüğü

Özel No. 1282, 6/1465

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

1949 yılı Bütçesinde tasarruf sağlamak üzere Bütçe tasarısı ile Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosundaki münhal olmıyan tercümanlıkların da (L) cetveline ithal edildiği, bilâhara Bütçe Komisyonunda yapılan müzakereler sonunda varılan ve Yüksek Meclise de tasvip olunan prensip kararıyla, münhal olmıyan kadrolar (L) cetvelinden çıkarıldığı halde bu tercümanların kadroları yanlışlıkla (L) cetvelinde kalmış olduğu eihetle sırf maddi olan bu hatanın düzeltilmesi için gereken işlemin yapılması, İçişleri Bakanlığının 7 . IV . 1949 tarih ve 16980 sayılı tezkeresiyle rica edilmektedir.

Gereğinin yapılmasına ve neticesinin bildirilmesine emir buyurulmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 3/360

Karar No. 128

4 . V . 1949

Yüksek Başkanlığa

Münhal olmıyan memuriyet kadrolarının Bütçe kanunlarına bağlı (L) işaretli cetvellere alınmak suretiyle mevkuftutulmaları hakkında Büyük Meclise teşriî bir karar ittihaz edilmiş olup 1949 yılı Bütçesinin tanzimi sırasında münhal bulunmadığı halde tasarruf yapılmak maksadiyle aynı yıl bütçesinde mevkuftutulan kadrolar arasına alınan Emniyet Genel Müdürlüğüne ait iki tercümanlık kadrosunun da (L) cetvelinden çıkarılması iktiza ederken 1949 yılı Bütçesinin görüşülmesi sırasında Kamutaya sunulan cetvele ithalinin unutulmuş bulunduğu ve bu vaziyetin sözü edilen Meclis kararna göre maddi bir hata teşkil etmesi hasebiyle düzeltilmesi yolunda Yük-

sek Meclise sunulan Başbakanlığın 18 . IV . 1949 tarihli ve 6/1465 sayılı tezkeresi komisyonumuza havale buyurulmakla keyfiyet İçişleri Bakan Emin Erişirgil ve Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır oldukları halde incelenip görüşüldü :

Filhakika 1949 yılı Bütçe Kanununun Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında, muhtelif dairelerin bir kısım kadrolarından sarfınazar edilebileceği ve bunların aynı bütçe yılı içinde mevkuftutulmalarının mümkün olduğu hakkında komisyonumuz ekseriyetince bir kanaate varılarak, bu kadrolar, bu mahiyetteki kadroları ihtiva eden (L) işaretli cetvele ithal edilmiş ve bütçenin Kamutayda görüşülmesi ara-

sında Komisyonun görüşüne muhalif bulunan üyelere iltihak eden diğer Milletvekilleri tarafından yüz küsur imza ile sunulan önerge Kamutaya dikkat nazarına alınmakla keyfiyet tekrar komisyonumuzda görüşülmüş ve bunun üzerine sunulan raporun Kamutayda görüşülmesi neticesinde: Münhal bulunmayan bir kadronun ne Hükümetçe ve ne de Komisyonca (L) cetveline ithal edilmek suretiyle hiçbir memurun açıkta bırakılmasının mümkün olmadığı yolunda Kamutayca bir karara varılmıştır. Bu karar üzerine Bütçe Komisyonunca (L) cetveline alınan kadrolar bu cetveldен çıkarıldığı gibi Hükümetin de münhal olmadığı halde aynı cetvele ithal ettiği kadroların Hükümetten alınan bir listesi Kamutaya sunularak bunların da cetveldен çıkarılması ve hepsinin ödeneklerinin kendi bütçelerindeki tertiplere ilâvesi temin edilmişti.

Yukarda sözü geçen Başbakanlık tezkeresinden ve alınan izahlardan anlaşıldığına göre Emniyet Genel Müdürlüğünün münhal olmayan iki kadrosunun da bütçenin tanziminde (L) cetveline alındığı ve sözü edilen Meclis kararından sonra Kamutaya sunulan listeye bu iki tercümanlık kadrosunun ithalinin Hükümetçe unutulduğu öğrenilmiş ve bunun da yukardaki Meclis kararının mevcudiyeti karşısında maddi bir hata teşkil ettiği Komisyonumuzca müttefikan teslim edilmiş bulunmaktadır. Ancak bu hatanın tashihinin bir kanun mevzuu mu teşkil ettiği, yoksa keyfiyetin bir raporla Kamutaya arzıyla ittihaz edilecek teşriî bir kararla mı düzeltilebileceği yolunda Komisyon üyeleri arasında fikir tehalüfü hâsıl olmuş ve neticede;

Bir kanunun gerek metninde ve gerek başlıklarında bir maddi hata bulunursa yine bir kanun ile düzeltilmesi zaruri bulunmakta ise de sözü edilen bu konunun esasen Meclisçe evvelden ittihaz edilmiş bir kararın tatbikinde yapılan bir yanlışlıktan doğma bir hata teşkil etmesi sebebiyle o kararın hükmüne göre tashih için ayrı bir kanuna lüzum olmayıp keyfiyetin Kamutaya arzıyla alınacak karara göre hareket edilmesinin uygun olacağına ekseriyetle karar verilmiştir.

Keyfiyet Kamutayın onayına arz edilmek

üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.
Mardin	Diyarbakır
Muhalefetim aşağıdadır	<i>I. H. Tigröl</i>
<i>R. Erten</i>	
Bu Rapor Sözcüsü	Kâtip
Malatya	Ankara
<i>M. S. Eti</i>	<i>F. Öymen</i>
Ankara	Ankara
<i>N. C. Akkerman</i>	Muhalefetim aşağıdadır
	<i>M. Eriş</i>
Ankara	Ankara
<i>C. Gölet</i>	<i>Dr. A. H. Selgöl</i>
Bursa	İzmir
<i>F. Bük</i>	<i>K. Turan</i>
Kastamonu	Samsun
<i>T. Coşkan</i>	<i>M. A. Yörüker</i>
	<i>A. R. Yüreğir</i>
	<i>Gl. R. Alpman</i>
	Kastamonu
	<i>M. Akalın</i>
	Seyhan
	<i>A. R. Yüreğir</i>

Büyük Millet Meclisince 1949 Bütçe müzakereleri sırasında ittihaz buyurulan prensip kararı icabı olarak bahis konusu iki kadronun (L) cetvelinden çıkarılıp serbest bırakılmasına biz de taraftarız. Ancak Komisyon çoğunluğunun kabul ettiği gibi, «İşte maddi hata vardır, binaenaleyh Meclisin bir kararıyla 1949 Bütçe Kanununda tashih yapmak suretiyle mesele hallolunabilir» fikrinde değiliz.

Kanaatimizce kanunlarda Meclisçe kabul olunan metin esastır. Noksan ve eksik varsa bunun ıslah yolu kanunun usulü dairesinde tadilidir. Bu bakımdan 1949 yılı Bütçesinde, bahis olunduğu şekilde her hangi maddi bir hata vâkı değildir : Mesele şudur :

Bilindiği üzere, Kamutayın tasvibine arz olunan Bütçe tasarısında meşgul kadrolardan bir kısmını da (L) cetveline alınmış bulunuyordu. Kamutay meşgul kadroların (L) cetveline alınmamasına karar verdi. Bunun üzerine meşgul kadrolar (L) cetvelinden çıkarılmak ve karşılıkları da masraf bütçelerine ilâve edilmek suretiyle değişiklik yapıldı. Fakat bu arada, her nasılsa, bu iki kadro Hükümetçe bildirilmediğinden (L) cetvelinde bırakılmış olduğu ve karşılıkları olan tahsisat da masraf bütçesine ilâve olunmadı. Bütçe bu şekilde Kamutayın tasvibine iktisad ederek meriyete girdi. Bu durum karşı-

şında, karşılığı derpiş edilmek suretiyle mer'î (L) cetvelinin ancak kanunun tadili yoluyla ıslahı lâzımgelir. Bu vesile ile şuna da işaret etmek isteriz ki, ekseriyetçe teklif olunan şekil, Meclisçe kabul olunup usulü dairesinde ısdar olunan metinlerin anlaşılması ve tatbiki bakımından olduğu kadar kanunları tadil ve ıslah usul ve şekilleri yönünden de çeşitli mahzurlar doğuracak mahiyettedir.

Mardin Ankara Rize
R. Erten M. Eriş T. B. Balta

Mevzuun teşriî emsal tesisi bakımından ehemmiyeti dolayısıyla çoğunluk kararına muariz olduğum noktaları aşağıda hulâsa halinde arz ve Yüksek Meclisin takdirine arzı vazife sayıyorum.

A) Hâdise şudur :

1. 1949 senesi Bütçe Kanununun müzakeresi sırasında, Büyük Meclis münhal olmayan memuriyetlerin, ilgili Teşkilât kanunlarında usulen tadilât teklif ve bu teklifler Büyük Millet Meclisince kabul edilmemiş bulunmadıkça, ne Hükümet ne de Bütçe Komisyonu tarafından (L) cetveline alınamaz yolunda bir prensip kararı vermiş ve Bütçe Komisyonunca da bu karara aykırı olarak (L) cetveline alınmış olanların isimleri ve memuriyetleri de tesbit edilmek ve gerekli ödenekleri de ilgili fasıllara eklenmek suretiyle Umumi Heyetin tasvibine liste ve tahsisat halinde arz ve kabule iktiran etmiştir.

2. 28 . II . 1949 tarihli ve 5350 sayılı Bütçe Kanununun birinci ve ikinci maddeleri yekûn halinde sarfiyata izin verilmiş rakamları ihtiva ettiği gibi 16 ncı maddesi de aynen aşağıya alınan âmir hükmü kanuniyi ihtiva etmektedir.

«Madde 16. — 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunla eklerine bağlı cetvellerde yazılı kadrolardan bağlı, (L) işaretli cetvelde gösterilenler 1949 yılında kullanılmaz.»

3. Hükümet 18 . IV . 1949 tarihli bir tezkeresi ile Büyük Meclis Başkanlığına müracaat ederek Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosunda müstahdem iken Hükümetçe (L) cetveline alınmış olan iki tercümanın, yukarıda bir işaretli fıkradaki prensip kararına rağmen zühulen komisyona bildirilememiş ve bin-

netice gerekli tahsisatları iade edilmemiş olduğunu ve bunun bir hatayı maddi bulunduğunu ileri sürerek bir kararla hatanın tasvihini istemektedir.

B) Bir teşriî emsal tesis edeceği bakımından benim uygun sandığım şekil ve bu zannıma mesnet olan ana mülâhazalar şunlardır :

1. Büyük Meclisin iradesi ;

— Ya kanun ;

— Ya tefsir ;

— Veya bir prensipe vücut veren veya hut da tefsiri talep olunan maddelerin tefsirine mahal olmadığı yolunda olup «Kararı teşriî» denen mukarreratıyla tecelli eder.

Meclisin iradesini istediği gibi izhar etmesine mâni hiçbir şey olmamakla beraber, bunun yine kendisinin koyduğu hukuki esaslar ve şekiller dâhilinde olması gerekeceği, bir hukuk Devleti Meclisi olması bakımından bir bedahattir.

2. Vâzkanuna hata isnat edilemeyeceği keza aynı derecede bir bedahattir. Aksi halde kanunlar karşısında tereddüde cevaz vermek olur.

3. Meclis Umumi Heyetinin yukarıda A/1 işaretli kısındaki prensip kararı üzerine Bütçe Komisyonu, bu memuriyetlerin nelerden ibaret olduğunu Hükümetten sormuş ve aldığı cevabı bir liste halinde Büyük Meclisin tasvibine arz ve gerekli ödenek bölümlerinde tashihâtını da yaparak yukarıda numaralarını arzettiğim 1949 Bütçe Kanununun numaraları yukarıda mâruz maddeleriyle şekli kanuniyet vermiştir.

4. Tediye salâhiyeti veren bir kanun olarak Bütçe Kanunu da bütün diğer kanunlar hükümleri gibi ancak yeni bir kanunla tadil edilebilir. Hatai maddi iddiasıyla bir kararı teşriî mevzuu olamaz.

5. Usulü Muhasebe Umumiye Kanunu hükümleri dahi ödenek bakımından bunu gerektirmekte olup, bir kararın teşriî ile mesele halli cihetine gidildiği takdirde, açık maaş tahsisatları Memurlar Kanununun ana hükümlerine tevfikân açık maaşlar bölümüne alınmış olan bu memurlar tahsisatının, ayrı bir bölümde olan maaş bölümü tasarrufatıyla birleştirilerek sarfına mânidir. Yani

bölümden bölüme nakilde ancak Yüksek Meclisin salâhiyetleri cümlesindedir.

6. Bir kanunun bir prensip kararına değil bâzı ahvalde Anayasaya muhalefeti bile iddia edilebilecek haller olabilir. Bu takdirde ve bu iddianın tahakkuku halinde

yaılacak muamele bir kararın teşrii ile ilgâ ve tashih yolu şekli değil, bir kanunla tashih yoludur. Aksi hukuk ve kanun mefhum ve prensiplerine tamamen aykırı olur.

Manisa Milletvekili

Faik Kurdođlu

